

คำสอน สีเพ็ง. รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับ
นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2561.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาในการพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างมี
วิจารณญาณ 2) พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 3) ทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ และ 4) ศึกษาความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้
ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนันทริวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2
โดยการสุ่มแบบกลุ่ม เป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่
1) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ 2) แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณ 3) แบบสังเกตพฤติกรรม
การคิด 4) แบบประเมินคุณลักษณะนักคิด และ 5) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน
การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแบบมีการวัดซ้ำ

ผลการวิจัยพบว่า

1) นักเรียนขาดทักษะการคิดแก้ปัญหาที่ซับซ้อน ครูผู้สอนยังเน้นการสอนเนื้อหาเป็นหลัก และจัดการเรียนรู้
ไม่สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ของนักเรียน-2) รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างมี
วิจารณญาณ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีขั้นตอนการจัดกิจกรรม 5 ขั้นตอน ได้แก่ 2.1) ขั้นการเตรียมความพร้อม
2.2) ขั้นการนำเสนองาน 2.3) ขั้นการฝึกคิด ได้แก่ การฝึกคิดเป็นรายบุคคล การฝึกคิดกลุ่มย่อย และการเสนอผลการคิด
2.4) ขั้นการสะท้อนคิด และ 2.5) ขั้นการประเมินการคิดสู่การประยุกต์ใช้ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ผ่านการตรวจสอบจาก
ผู้เชี่ยวชาญมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 3) จากการใช้รูปแบบค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างมี
วิจารณญาณของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ย
คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนในช่วงเวลา
ระหว่างเรียนพัฒนาขึ้นทุกระยะ และพัฒนาการของพฤติกรรมความคิดและคุณลักษณะนักคิดของนักเรียนกลุ่มทดลองมีแนวโน้ม
สูงขึ้น และ 4) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้ รูปแบบการจัดการ การคิดแก้ปัญหา การแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณ

.....(อาจารย์ ดร.ปิยาภรณ์ พุ่มแก้ว) อาจารย์ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
.....(รองศาสตราจารย์ ดร.ธีรวุฒิ เอกะกุล) อาจารย์ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

รองศาสตราจารย์ ดร.ธีรวุฒิ เอกะกุล

